

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminarju (Knaben-
seminar.)
Določniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne lište
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Minister Stremajer pa katoliška duhovščina.

Dvakrat uže so svitli cesar v prestolnem govoru naglasili, da bo vlada državnemu zboru predložila načrt postave o uravnanji in izboljšanju plače katoliškim duhovnikom. In res je minister Stremajer sedaj dvakrat dotični načrt poslancem predložil. Prvokrat so načrt liberalni poslanci v nekem odboru na tihem pokopali. Sedaj bo drugače. Minister Stremajerjev načrt izročil je se odboru 25 poslancev, izmed katerih je le 10 liberalcev: Sturm, Kopp, Dobler, Russ, Beer, Scharschmied, Gross, Granitsch in Pauer (grajščak Hrastovski), a 15 konservativnih in narodnih poslancev: Rihard Klam-Martinic, baron Giovanelli, dr. Fuchs, bivši minister Jireček, Prahenski, Hoppen, Bartmanskij in 8 izvrstnih duhovnikov: župnik Weber, župnik Fischer, dekan Pfützger, dekan Ozarkijevič, kanonik Ručka, kanonik Martušijevič, prošt Platzler in prošt Wieser. Ti bodo minister Stremajerjev predlog gotovo tako predelali, da se bode uresničila beseda svitlega cesarja ter katoliške duhovščini res pomagalo brez škode za cerkveno neodvisnost in svobodo. Kajti predlog ministrov ni ugoden ne cerkveni svobodi, ne veleimenitnej dostojnosti duhovniškega stanu pa tudi zdatne pomoči ne obeta, kamo le še zagotovi. On prilastuje svetnej vladji, uradnikom, popolno razpolaganje s cerkvenim premoženjem „verskega zaklada“ ali tako imenovanega „Religionsfonda“, ki je nabran iz premoženja za cesarja Jožefa II. pred 100 letmi zatrtih samostanov in cerkvenih ustanov (štifting). V isti „verski zaklad“ gre davek naložen boljše plačanim duhovnikom. In s tem denarjem razpolaga svetna vlada tako, kakor da bi nikder ne bilo člena osnovnih državljskih pravic: „vsako priznano verstvo opravlja svoje zadeve samo“. Ta člen bi veljal samo Judom, lateranom in mohamedanom, le katoličanom ne. Minister Stremajer nastavlja plačo fajmoštom na deželi na 500 fl. in kaplanom na 300 fl. Toda ves denar se jim nebi izplačeval, ampak le toliko, kolikor se ne pokrije z lastnimi dohodki dotične službe. Kot dohodke pa hoče vračunati vse, kar

dajejo posestva, štola, pisnina in ustanove (štiftinge). Čem večja bila bi fara, čem več bi dajala štola, čem več bi ljudje narejali ustanov (štifting), tem slabše bilo bi za fajmoštra in kaplana. Vse bi se vračunilo, obadva bi rabotala za „verski zaklad“. Krajcarja nad 500 fl. nebi smel imeti župnik, ne vinarja kaplan črez 300 fl. Kako hoče izobražen človek tako shajati? Kako duhovnik pomagati tolikim siromakom in revam, tolikim cerkvenim in narodnim zavodom, ki vsaki den proti njemu stegujejo proseče roke? Vrh tega se nikakor ne spodobi za čast svete Kristusove vere, za dostojnost katoliškega duhovnika, da ima za vsak krajcar prositi pri — svetnej vladji, pri uradnikih, kateri zamorejo biti tudi druge ali nobene vere. Uže sedaj se pogosto toži, kako veljava duhovnikom peša, kako vera propada. No, naj se le pri-pusti, da katoliško duhovništvo še bolj uboža, še bolj se vkloni pod nadzorstvo svetne gosposke, in verske razmere pri nas bodo se znatno in pogubivno shujšale. Od svetne vlade odvisna duhovščina bila je povsod zaničevana. Neodvisno je Kristus svojo sv. Cerkvo postavil na ta svet. On ni vprašal ne Heroda ne Pilata pa ne cesarja Tiberija, ali sme svoje apostole poslati med narode; jegovi apostoli so od vernikov potrebno tirjali in dobivali brez vsakega uplivanja od strani svetne vlade. To je še sedaj vzor cerkvenega življenja in toraj vse propada ondi, kder katoliško duhovenstvo pogreša potrebne neodvisnosti in svobode. Nek župnik je djal, prebravši minister Stremajerjev predlog: mešnikom bi se po tem predlogu slabše godilo, kakor pečarjem, ki uradniške kancelije kurijo, kaplanom hujše, kakor železniškim čuvajem, a gledé razmere do svetne vlade bi mnogi duhovniki, zlasti mlajši in prebrisanejši, potegnili inam, n. pr. v Ameriko, rajši kakor da bi delali v vinogradu Gospodovem po minister Stremajerjevih predlogih, nasvetih in zaukazih.

Toda tako daleč bržčas ne bode šlo. Minister Stremajer bo v kratkem odstopil, liberalna večina prejšnja je v manjšino potisnena, a narodni poslanci slovenski, česki in poljski imajo najteht-

nejših uzrokov potegniti se za narodno svojo duhovščino. Zato trdno upamo, da bode naša večina v odboru in v zboru minister Stremajerjev predlog bistveno prenaradila in tudi raztegnila na uboge „deficijente“ in „penzioniste“ mešnike, za katere minister Stremajer nobenega zboljška ne predlaga!

Gospodarske stvari.

Prvi hrvatski vinski sejem,

(v Zagrebu dne 17., 18., 19. marca 1880.)

Iz Zagreba doposlali so nam tiskani poziv na prvi hrvatski sejem, ki se bode vršil v kraljevskem glavnem mestu Zagrebu na Hrvatskem dne 17., 18. 19. marca v prostorijah poslopja hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva. Poziv se glasi:

Hrvatsko moremo gledé na njeno zemljopisno lego in gledé na ugodne razmere tamošnjega podnebjja prištevati najizvrstnejšim vinskim deželam. Toda še le noveji čas začelo je vinogradarstvo bolje napredovati, nekaj zato, ker so novim nasadom odbirali najzlahatnejših trsovih sort, nekaj pa zaradi boljšega, ker razumnega kletarstva. Hrvatska in Slavonija s sosedno bivšo vojno krajino ima 133516 hektar vinograda, na kojih priraste na leto 1—2 milijona hektolitrov vina. Uže večkrat bila so hrvatska vina javno odlikovana, na razstavah v Londonu, Parizu in Dunaju s srebrno in zlato svetinjo, in lani na razstavi v Stolnem-Belgradu na Ogerskem z zlato svetinjo. Na Hrvatskem in v Slavoniji raste belo in rudeče vino, dobro alkohola bogato namizno pa tudi izvrstno vino za butelje. Trsnih sort je mnogo, poglavitni nasad vendar stori „kraljevina“ ali portugizec, ki rodi jako fino, ljubko, pa tudi alkohola bogato in toraj močno vino; za kraljevino je največ moslovca ali pošipa, ki daje tudi jako izvrstna vina in je po Hrvatskem daleč zasajen. Posebno izvrstnih vin pridelajo na Hrvatskem počenši od Zagreba do sv. Ivana, pod Okičem, v Moslavini, po Kalničkih in Varaždinskih vinskih hribih. Vina iz navedenih pokrajin imajo veliko alkohola (vinskega cveta) v sebi in so toraj močna in žestoka. V Zagorji raste menje močno, bolj kiselno vino, ki se ceni posebno kot dobro namizno vino. Izvrstna so tudi rudeča vina in se jih pridelu na Hrvatskem največ v Moslavini in Kalniku; po vsem svetu znana pa so temno-rudeča Sremska vina v Slavoniji. Ondi delajo samotok (Ausbruchweine) in desertna vina; belo vino je ond tako izvrstno, da se ga čedalje več in daleč po svetu razproda. Vkljub temu je pa še marsikaj želeli, da bi vinska kupčija živahneja postala. Kajti sploh se vendar po hrvatskih in slavonskih vinih še ne poprašuje tako, kakor bi zaslužila zavolj množine svoje in dobrote. Zato sta hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo pa kupčijsko-obrtnijska zbornica sklenila v ta namen, da bi svet s hrvatsko-slavonskimi vini bolje seznanila, prirediti dne 17., 18. in 19.

marca 1880 v prostorijah poslopja gospodarskega društva v Zagrebu prvi hrvatsko-slavonski vinski sejem.

Podpisani odbor pozivlja toraj domače in tuje vinotrčce in upotrebitelje vin, naj se orega sejma v obilnem številu udeležé. Da se bode za onih 10 dni potnikom voznina znižala, je uže od vseh železnic dovoljeno. Potrebne legetimacije, kakor tudi popolne izkaze vseh vinskemu sejmu naglašanih vin, dalje cenike vin s pogoji nakupovanja ali prodaje odpošljemo do konca februarja tega leta vsem kupčijsko-obrtnijskim zbornicam, kmetijskim družbam na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Gorici, Trstu, Saleburškem, Moravskem, Českem, Šleskem, dolnjem in gornjem Avstrijskem, Gališkem, Bukovini in Švicarskem, konečno naznanjamo še, da se omenjeni izkazi dobijo pri kupčijsko-obrtnijskih zbornicah v Zagrebu, Oseku in Senju, kakor tudi pri hrvatsko-slavonskem društvu.

V Zagrebu dne 8. januarja 1880.

Grof Gjuro Jelačić,

Fr. Kuralt,

Eugen Sabljčić,

Milan Krešić.

Konjerejsko društvo štajersko vabi k obnemu zboru v sredo 4. februarja 1880 popoldne ob 3. uri v Gradcu, Klosterwiesgasse šte. 23. (Halbstock). P. n. društveniki imajo po §. 7. društ. pravil pravico glasovati in voliti, ter so povabljeni k obilnej vdeležitvi. Načrt: nagovor predsednikov, račun od l. 1879, poročilo pregledovalcev-računa, proračun za l. 1880, nasvet in načrt o premiranjih l. 1880, odobrenje imenovanih in nasvet o izvolitvi novih dištriknih predstojnikov, nasveti o priznanji odlikovanj, dopolnilna volitev v odbor, posvetovanje o udeležitvi društva pri deželnej razstavi l. 1880, razprava o naglašanih nasvetih in predlogih.

Odbor konjerejskega društva štajerskega.

Dopisi.

Od sv. Jurija na Šavnici. (Visok gost — javna zahvala.) Strahovita toča nam je lani uničila pridelke po njivah in goricah. Gosposka je škodo cenila, pa kdo premore dovolj ceniti nesrečo in posebno njene posledke: uboštvo in lakoto? Pa naš sl. c. glavar v Ljutomeru blag. gosp. vit. plem. Premierstein je skrbel, da se je nesreča naznanila celo svitlemu cesarju, kateri so blagodušno za celi okraj 600 fl. poslali blagovolili in ta milostni znesek se je hitro razdelil. Po prizadevanji g. glavarja se je posrečilo tudi svoto pridobiti, da se je nakupilo 70 metr. cent. moke za razdelitev 19. t. m. In komaj se je ta vesela novica razglasila, smo dobili naznanilo, da se hoče naš deželni namestnik sam prepričati o stanju tega kraja. In res v nedeljo 18. t. m. ob 1/2 11 uri predpoldnem nam kočija pripelja ekscelenco barona pl. Kubeck; predstojniki in zastopniki srenj, ki so ga sprejeli, so potem v farovžu ustmeno poročali o nesreči in ob enem tudi ponižno hvalo izrekli za blagodušni dar; enako je storil načelnik tukajš-